

LETNA NAROČNINA ILUSTR. GLASNIKA
KRON 8,-, ZA DIJAKE KRON 6,-, POSA-
MEZNE ŠTEVILKE 20 VINARJEV :: LETNA
NAROČNINA ZA NEMČIJO KRON 10,-, ZA
DRUGE DRŽAVE IN AMERIKO KRON 13,-

SLIKE IN DOPISI SE POŠILJAJO NA URED-
NIŠTVO ILUSTRIRANEGA GLASNIKA, KATO-
LIŠKA TISKARNA. ::: NAROČNINA, REKLA-
MACIJE IN INSERATI NA UPRAVNIŠTVO
LISTA, KATOLIŠKA TISKARNA V LJUBLJANI

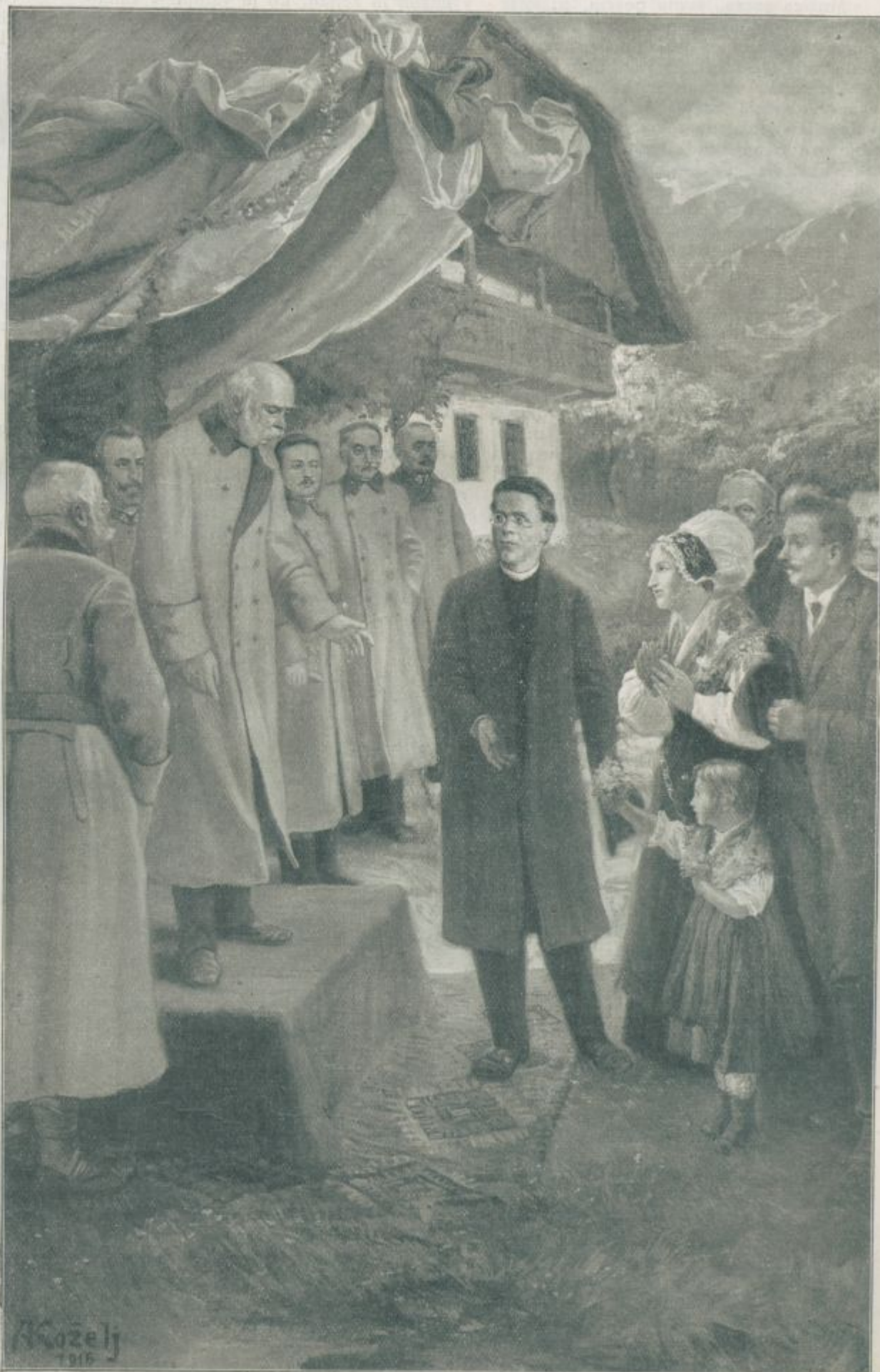
LETNIK 2. * 27. JULIJA 1916 - IZHAJA VSAK ČETRTEK * ŠTEV. 48

Ti osrečiti jo hoti!

Jugoslavija prihaja
zdaj pred te, naš svelli car,
roko in srce podaja
s prošnjo srčno tebi v dar!

Ti osrečili jo hoti,
bodi oče ji skrbeč,
In ob miru biser bo ti,
in ob vojski krepek meč.

S. Gregorčič.

Originalen posnetek raz-
glednice iz 9. skupine, ki
je pravkar izšla pod na-
slovom »Vojska v slikah«

Gosli.

ko je brat Skolastik prosil, da so ga novinca sprejeli v red očetov benediktincev, bil je že dozorel v mladosti. On ni bil življenja truden, ne prevaran, ne vsega sit na svetu, njega ni revščina silila, da se je skrnil pred škodoželjnim svetom; njemu se je svet smehljaj, slava ga je vabila, bil je umetnik, a odložil je gosli in je sklenil brenkati nanje samo v proslavo Križanemu.

Musica sacra, sveta pesem, ki jo je gojil red benediktincev s svetim navdušenjem, izvalila je umetnika v zavetje samostanskega miru. Ker je bil že od doma krščanski vzgojen in ker je bil bolj resnega značaja, zaželel je po popolnosti svetega življenja, da tako spravi v sklad svoje prepričanje tudi z zunanjimi deli.

Kakor glas iz nebes bili so njemu evangelijski svéti; orjaške besede: uboštvo, pokorščina in čistost so imele zanj čudovit, nebeški glas in odrešilen pomen.

Hotel je biti v sebi edin, zbran, odločen v samotni. Svojo vzvišeno umetnost, ki se je do nje povzpela z železnim trudom, smel je prinesiti seboj v samostan, kjer vsak del deluje za skupno blagobit celote.

Posebno zadovoljen je bil, da mu ne bo treba več nastopati po raznih dvoranah pred pisano zbranim občinstvom in pred njim proizvajati nebeške pevske melodije ali kak adagio Beethovenov pred ljudmi, ki so ga poslušali zato, ker je bil na glasu in ker so ga časopisi neizmerno povzdigovali. Sveto umetnost ponižati in jo po besedah svetega pisma psom metati se mu je gabilo in to je sedaj za vedno minulo. S svojim znanjem bo sedaj tam služil, kjer je služba največja čast — ob oltarju Gospodovem.

Brat Skolastik je še ob pravem času spoznal, da kdor goji umetnost samo enostransko, je v nevarnosti, da tudi on postane le enostranski. On pa je čutil žejo izvoljenih po popolnosti. Seveda je bilo življenje v samostanu čisto drugače kakor je on mislil. Njegove dragocene, stare gosli so neme ležale v omari. — Samostan benediktincev je imel v oskrbi deško gimnazijo in vsak, ki je vstopil v red, se je moral vsega posvetiti temu najpotrebnejšemu namenu samostana — pouku in vzgoji mladine.

Brat Skolastik se je moral učiti igranja na orglah, spremljati koralno petje in dasi je bil spreten kot pianist, vendar je spoznal, da je človek po tridesetem letu za novo znanje precej okoren. Poučevati je moral ne ravno posebno nadarjene gojence na klavirju in goslih. To so bili zanj trdi orehi. In to vsak dan vedno enako, kakor mu je velevala dolžnost. Za redno delo pa se njegova narava ni posebno ogrevala. Uprav zato pa, da ukroti svojo naravo s samozatajevanjem, vstopil je v samostan in njegova volja je bila kakor jeklo, ako je bilo treba kako nalogo izvršiti.

Brat Skolastik je bival sam v tesni

čisto pobeljeni celici; na klečalniku je bil kip Križanega in na steni je visela s črvinim črnim okvirom obrobljena stara slika, ki je predstavljala sv. Skolastiko.

Naslikana je bila svetnica, sestra sv. Benedikta, v hipu, ko se loči od sveta. Naslonjena na stojalo in s križem v velih rokah je zrla v nebo, njena duša pa se je v podobi golobice dvigala proti nebu. Okrog z lepimi okraski obdane slike pa so stale besede: Hortus conclusus soror mea. Sestra moja je kakor ograjen vrt. Brat Skolastik je vzljubil te lepe besede zaradi lepega pomena, ki se je v njem radovala njegova čista duša.

Da, biti dobro zagrajen vrt, to je imel v mislih in željah, ko je vstopil v samostan. Toda redovno življenje je skupno življenje in to so od vsakega in tudi od njega zahtevali njegovi predstojniki.

Ni smel samevati, ampak z vsakim bratom je moral prijazno občevati, vse enako čislati in ljubiti. Ta naloga je bila zanj težka, ker je prej živeč le svoji umetnosti bival vedno sam in je v tej samoti užival največ veselja. Rad je prepeval skupno na koru psalme, še rajši je bival pri svojih notah sam v svoji celici. Tu in tam se je spomnil svojih gosli. To dragoceno, staro godalo, ki je v njem sanjal glas, ki je bil globeji in močnejši nego vsak človeški glas, je ležalo v zaprti omari, skrbno zavito v zlato vezeno brokatno svilo.

Danes pa ga je prevzelo nevdržno hrepenenje po tej njegovi prijateljici minulih let in prečutih samostanskih noči.

Kako vztrajno, neumorno, goreče in požrtvovalno se je trudil za njeno naklonjenost. Mogel je to svojo umetnost darovati Bogu, a pozabiti nanjo, tega ni zmožgel. Odprl je omaro in s svetim strahom vzel iz nje začrnele, umetno izdelane gosli.

Trebnjica na Češkem, rojstni kraj Radeckijev.

Skoro zaplakal je, taka sla ga je opojila, ko je po dolgem času zopet zagledal svoje gosli.

Pobožal jih je, kakor otrok materi lica, in izvabil iz njih glas — ah, kako lep in čist! Gosli niso bile razglašene, čakale so v ljubečem molku na svojega mojstra. Dotaknil se jih je z lokom in zaigral je adagio iz Kreutzerjeve sonate. Otožni glasovi, ob katerih sta se duša in srce topila v najbolj izbranih melodijah, so napolnjevali celico s svojo nebeško silo, udarjali po svobodi hrepeneč na stene in prodirali v tesne celice redovnikov. Nič jih ni moglo izdrževati; na prostor nevezani prodrli so skozi celico na koridor in izvabili očete in brate iz celic.

Ali izobraženi v godbi ali ne, vsi svetu odmrli menihi so čutili, da so glasovi iz gosli kakor pozdravi božje umetnosti njih dušam in stari in mladi so stali kakor zamaknjeni v molitev, kakor glasovi iz nebes zdeli so se jim glasovi gosli.

Gosli so onemele, tedaj pa je vstopil oče Hubertus, korni dirigent, ki je gorel za Palestrino in za Orlando di Lasso, pri bratu Skolastiku v sobico; oči so mu žarele, razpel je svoji roki in najraje bi bil objel in na srce pritisnil brata Skolastika.

»Oj te gosli, to je nekaj čudovitega. Morate mi jih posoditi, da tudi jaz nanje poskusim.« In segel je po godalu.

Brat Skolastik pa je odskočil, kakor bi ga bil sršen pičil. »Moje gosli posoditi? — Nikdar! Svojih gosli nisem nikdar oddal tuji roki. Raje umrjem; gosli so edino moja last, tako tesno sem združen z njimi, kakor mož s svojo ženo po zakramentu.«

Očetje, ki so se za Hubertom počasi nabrali v celici, so stali nemi in se čudili. Takih strastnih, neprimernih besedi niso še slišali v samostanu, kjer vsakdo izgine s svojo osebnostjo, kjer ni nikdo imel kaj svojega, kjer je bilo vse skupno.

Tedaj se oglasi vodnik novincev: »Brat Skolastik, te gosli sedaj niso več vaša osebna last; morali se boste vdati misli, da so gosli sedaj skupne vsem, ker so samostanske.«

Ta ukor ni bil posebno strog; spremljala sta ga sočutje in razum. — Sobratje so drug za drugim ostavili celico.

Brat Skolastik je z globokim vzdihom položil gosli v ebenovino. Vse svoje imetje je nekdanj dal, da si je pridobil gosli; a ne samo z denarjem, tudi s srcem si jih je za vedno osvojil. In skozi dušo goslarjevo mu je rezalo in trgalo, sanje njegove o samostanskem miru so se mu razblinjale. To je bilo pri njem gotovo: Nikdar ne bo svojih zlatih gosli izročil v roke kornega dirigenta, ki je bil po njegovi sodbi le dober diletant... Da bi kdo oskrnil, zlorabil njegove gosli, tega bi on ne mogel prenesti.

Vso noč je preklečal brat Skolastik pred podobo Križanega in prosil razsvetljenja in pomirjenja. Toda nikakor se ni mogel sprijazniti z mislijo, da gosli sedaj niso več njegove in zdelo se mu je že, da se v tem pogledu on ne more ukloniti volji svojih prednikov. Kakorkoli se je trudil, da bi se vdal, vselej pa mu je zazvenelo iz duše: Ne!

In ta sklep je zmagal. Rajši zopet ven med ruševine sveta, rajši zopet na koncerte po dvoranah, rajši to cigansko življenje, nego da bi izdal srce svojega srca, da bi se ločil od gosli, ki so znale in umele vse njegove boli, vse njegove misli in čutila.

Ne, tega on ne more. — Smrtno bled, kar za cela leta postaran in osivel na sencih utrujen in zbežan stopi drugi dan brat Skolastik pred svojega opata.

»Velečastiti oče — jaz nisem vreden in ne zmožen — da bi bil še nadalje član vašega reda. Dovolite mi, da ostavim samostan. Meni ni mogoče držati obljube vedne pokorščine in vednega uboštva.«

Sivolasi opat je pogledal brata z očmi, ki so brale v duši novinčevi. Bral je tam, kako se je vojskoval, trudil, kako je omagal v svojih borbah. — Vedel je, da je brat Skolastik zlata duša, eden izmed onih, ki Boga iščejo; spoznal je, da ima pred seboj redovnika, ki mu spi v srcu sen duševne veličine in svetosti.

Zato pa je v dušo zbolelo očeta opata, kar mu je brat Skolastik razodel s tresočim, obupnim glasom. Teško bi pogrešal takega brata v samostanu.

»Zakaj hočeš iti, moj sin? Radi in z veseljem smo ti odprli hišo in srce. Veselili smo se tvoje dobre volje, prepričani smo bili, da so tvoji nameni odkriti in poštenu.«

Živo je zadela očetovska ta beseda brata Skolastika; pokleknil je pred opata:

poljub miru v svoje odkrito, pripravno, seveda človeško srce. — Bil je zopet srečen in zadovoljen v svoji celici. Gosli niso bile njegove, a vendar — njegove po razsodbi modrega opata.

Darujte za „Rdeči križ“.

Ob 50.letnici. — Spomenik mornarskim junakom na Visu.

»Oče moj, samega sebe nisem poznal. Šele od včeraj vem, kaj da sem, neukrotljiv upornež. Zahtevali so gosli od mene, pa jaz sem čutil, da bi raje stokrat umrl, kakor pa gosli izročil tujim rokam. Od teh gosli bi se ne mogel ločiti nikoli. Nikoli! Iz tega sprevidite, prečastiti oče, da ne morem tukaj ostati. Nisem vreden.«

Opat je pomolčal. Naslonil je glavo na roko. S svojo dušo se je približeval duši brata Skolastika.

»Sin moj, pojdi po gosli in zažodi mi lepo kakor znaš. Zaželi se mi včasih po dobri, sveti, čisti in vzvišeni godbi.«

Brat Skolastik gre pokoren v celico in pride z gosli pred opata. Zaigra mu Gounodovo »Ave Maria«. Tedaj pa je bilo opatu, kakor bi se nebesa odprla, kakor da bi doneli glasovi hvale in molitve, ki niso od tega sveta. Čist in brezmadežen se je dvigal slavospev pred prestol kraljice vseh žena.

Nehote opatu seže roka na oči: Bile so mu solzne.

Ko je brat Skolastik prenehal in mu je lok omahnil, tedaj mu reče opat:

»Sin moj, te gosli v navadnem pomenu besede niso tvoja last. Gosli so pa tvoje, kakor je škrajncu lastna perot, kakor je slavcu lastno grlo. Vzeti tebi to godbeno orodje, ki se le v tvojih rokah tako nebeško lepo glasi, to bi bil greh, ravno tako kakor če bi ti hoteli odrezati roko. Nobeno redovno pravilo bi tega ne moglo opravičiti. Ostani torej pri nas s svojimi čudodelnimi gosli; saj v njih spijo moči, ki bodo trdovratne omehčevale, zakrknjene z Bogom spravljale in Bogu tuje veri pridobivale. Ako bi ti odšel od nas s svojimi gosli, zdelo bi se mi, da je zapustil našo hišo blagoslovljenec Gospodov!«

Tedaj je zopet pokleknil brat Skolastik pred svojega opata, poljubil mu je roko in je prejel njegov Pax tecum,

Žena.

Slika iz naroda. Slovaški spisala Ljudmila Podjavorinska. (Prevel Podravski.)
(Konec.)

Do Božiča je hodil nakladat repo v železniške vozove. Po Božiču je prijel za delo, kjer se je dalo: pri ledu, ali pa je žagal drva, ali šel za postreznika v mesto, ali je oskrboval konje. Bilo je to zanj

Poreč, slikovito istrsko mesto, ki ga je te dni napadla laška mornarica.

težavno življenje. Rano je še v temi v ktutem mrazu, prodirajočem do kosti, šel za uro daleč v mesto. Vračal se je zopet v temi. In srečnega se je čutil, če je prinesel 40 do 60 krajcarjev domov.

»Nisem zapil niti vinarja!« se je po-

hvalil vsakokrat pred ženo in vrgel svoj zaslužek na mizo, okrog katere je stala vedno lačna družina. Čutil se je mučenika, vendar čutil je v sebi mirno vest.

»Vidiš, vidiš, vendar nam to dobro služi...«, je omenila Iva že povsem zadovoljna.

Štefan jo je razumel, toda videl je v tem zase premalo tolažbe. Napiti se preko mere in najesti se tudi takrat, ko je preležal ves dan na klopi pred pečjo to mu je bil neprekosljiv ideal, da, največja njemu razumljiva popolnost...

Kdor popisuje sliko revščine na deželi kot mučno in netolažljivo stanje, ali ne pozna življenja revežev, ali pa je sam črnogled. Naš Slovak, ki je odrasel v revščini, čuti težo svojega stanja le n. pr. v slučajih, kakršen je bil Štefanov. Pa tudi to mu kmalu preide. Narod med seboj živi odkrito in vzajemno prenaša svoje težave. Ni je tako revne hiše, da v njej njen revni sosed ob času potrebe ne bi dobil nekoliko juhe, kak krompir ali kaj drugega. Sprejeti tak dar ni za stranko nič poniževalnega; reveža povabijo med seboj k mizi in jedó skupaj, kar jim je uprav »Bog blagoslovil«. Resnica, morajo ga siliti časih zelo dolgo, da prime za žlico.

Štefan sicer po teh potih ni hodil, ker ni imel časa. Pa še sedaj ga je bilo sram tega, ker se je pozvedelo, da so mu vzeli denar v pijanosti. Toda Iva je šivala za ženske in to je prinašalo hiši več dobička kakor njegov zaslužek, in Zetkovci so zimo nekako lahko preživel. A ko so zvečer otroci zaspali in si je Štefan še grel svoje otrple ude pri topli peči, ko bi ne bilo one otožne misli, da bi bilo lahko drugače, pa bi se bil čutil srečnejšega, nego kdaj v svojem življenju. Tako pa, gledajoč Ivo, večno zbadajoč z iglo in pri tem vedno mirno, je čutil veliko žalost, ne kot poprej nad samim seboj, marveč nad svojo ženo. Iva je navadno razumela njegov duševni položaj... Ni ga tolažila, marveč je molčala tudi ona. Samo časih se mu je nasmehnila s svojim posebnim, nekako detinskim nasmehom...

Ko so se jima srečali pogledi, sta se razumela; zrcalilo se je v njih vzajemno pomilovanje drug drugega...

»Ko bi me vsaj tako ne gledala!« se je pritožil enkrat svoji ženi; »ko bi me gledala rajši drugače...«

»Kako?« ga je vprašala z nenavadno mehkim glasom.

»Tako — drugače. Kakor sem zaslužil . . . Zakaj nisem vreden, da bi me pomilovala.«

»Ali te naj oštevam, ker si pa moj?« se mu je nasmejala s srečnim smehom in dodala: »ker te pa imam tako rada.«

To je bilo njuno prvo priznanje ljubezni. Iva se je razvnela in Štefan se je čutil v zadregi kot mladenič.

Dne 1. majnika so zopet zamašili kočo in odšli za vse leto.

Bilo jim je lažje. Najstarejša deklica je že služila, najmlajša pa je šla »Bogu past gosi«. Bila je zmerom medla, dasiravno je pojedla za dva. Dobro, da jo je Bog poklical . . .

Štefan sicer ni šel najrajše, toda kmalu je delal s podvojeno močjo. Imel pa se je tudi čemu truditi. Zakaj Iva se je vedno zravnala . . . Ni je bilo v njej lanske

Pismo pisano . . . Stotisočkrat te pozdravljam, moj soprog, jaz Iva Zetko. Dam ti vedeti, da sem srečno dospela domov, tudi sobo sem pobelila in perilo oprala. Jaz te pozdravljam stotisočkrat in ti zabičujem, da se ne daš zapeljati od nobenega izmed tovarišev, niti da sam ne greš v krčmo. Kajti ako to poizvem, se lahko vrnem ter jim porahljam njihove kodraste buče, pa tudi tvojo, moj dragi soprog, Štefan Zetko. S tem te še enkrat stotisočkrat pozdravljam, Tvoja do smrti zvesta soproga . . .

Iva nikdar ni pazila na pravopis, niti ni iskala gladkih besed — tem manj sedaj, ko za take malenkosti ni imela časa. Urno se je ogrnila z ogrtačem ter šla ven v temno noč.

* * *

Splošno znana teta Matuhova se je prebudila iz svojega prvega spanja . . . Toda ni se prestrašila, dasiravno je nekdo nestrpljivo trkal na duri. Budili so jo več-

Končam kakor običajno v povesti. Moj junak se je vrnil iz sveta kot pravi junak. Prepuščen sam svoji nrvni moči, je srečno premagal prirojeno mržnjo do dela. In kot junak je prinesel domov stotak. Pa tudi doma je našel zaklad, za katerega ni vedel, namreč novorojenega sina.

Sedaj Iva ziblje že tretjega. Toda Štefan radi tega ne obupuje.

Vesel je in tem pridnejši za delo. Svoje dni je s prihodom vsakega otroka odplavala njivica, sedaj pa s prihodom slehernega množi zaslužek. Resnica, v hranilnico še nista vložila od tega niti vinarja. Toda Štefan pozimi več ne zahaja za postrežnika v mesto. Stal je na lastnih nogah. Priznati pa mora sam, da le žena je napravila iz njega drugega človeka. Postavljala ga je, postavljala, slično prazni vreči, enkrat z dobroto, drugič z zvižčo in kadar je bilo treba, tudi s hudim. Resnica, da je tudi sedaj ponosna na to. Štefan to spozna in spoštuje ženo kakor zasluži. Zvečer, ko že otroci poležejo spat, vzame v roko sveto pismo in bere:

»Kdo najde vrlo ženo? Zakaj njena cena je večja, nego cena biserov. Mož ji zaupa svoje srce — ona dela dobro in ne slabo njemu vse dni svojega življenja . . . Svoja usta odpira za modrost in nauk dobrotljivosti se oglašja na njenem jeziku . . .«

Mogoče, da to čita Štefan le sebi na ljubo, toda Iva se pri tem vsekdar jezi.

Doma.

Praporščak
Valentin Kanduč.

Rojen v Idriji 6. februarja l. 1891. je izdelal idrijsko realko, uslužben pri de-

želnem odboru, bil klican v začetku vojske pod orožje. 10. septembra l. 1914 je bil v Srbiji težko ranjen v nogo, šel je zopet v bojno črto, kjer je ob Soči dne 17. marca 1916 kot junak padel. O njegovi junaški smrti poroča staršem poveljnik stotnije sledeče: »Dne 17. marca je praporščak Kanduč s svojim oddelkom zavzel prvi dve črti italijanskih pozicij in bil lahko ranjen. Ni hotel iti sam nazaj, da bi mu rano obvezali, temveč s svojim vodom je preganjal bežečega sovražnika. Strojna puška je zadrževala naše, da bi Italijan laže tekel. Kanduč je bil v drugo ranjen. Tudi sedaj noče nazaj, temveč ko vidi, odkod preti našim nevarnost, se zakadi proti sovražni strojni puški, a takrat ga zadene smrtni strel, ki junaku takoj vzame mlado življenje. Ž njim sem izgubil najboljšega častnika in le obžalujem, da niso krasile njegovih junaških prsi v njegovem življenju ona odlikovanja, ki mu bodo došla po njegovi smrti. Pri Sv. Mariji na Tolminskem počiva njegovo truplo in častniški zbor ga bode vedno ohranil v najboljšem spominu in skrbel za njegov grob.«

Kadar je za fronto »dolgčas« . . .

bistrosti in enerzije. Tudi po večerih ni zahajala med ženske. Sedela je v baraki ter ob lojeni sveči šivala.

O Kresu se je Iva odločila, da gre domov. Štefan je imel vztrajati z dvema otrokoma do Vseh svetnikov, najmanjšega je vzela žena s seboj. Pri plačilu so vzeli toliko denarja, da bi se mogla peljati po železnici. Toda Iva si je že v Ogrskem Brodu naložila otroka na hrbet in odšla peš. Šla je ves dan in bilo je že blizu polnoči, ko je stopila v prazno kočo.

Zarano, ko so sosodje vstajali, so čuli, kako si Iva prepeva. Že je belila sobo. Do večera je še sprala perilo in se zvečer vlegla mirno kakor človek, ki ima čisto vest.

Pred polnočjo se je nakrat sprebudila. Ne prva, marveč druga njena misel je bila, kaj ko bi Štefan pozabil, kar mu je naročila . . .? Ko bi ga tovariši, — ali ko bi se sam zopet poprijel pijače?

Prizgala je luč, vzela iz knjige kos zarumenelega papirja in debel svinčnik ter urno, kot človek, kateremu se mudi, pisala sledeče:

krat tudi ponoči in vsled tega niti sedaj ni bila vznemirjena. Mirno je zapustila posteljo, otipala zapah ter odprla okno.

»Jaz sem, jaz,« se je oglasilo zunaj nestrpljivo, niti ne čakajoč na vprašanje.

»Jaz! Jaz sem tudi jaz! — Kaj jaz vem, kdo je to?« se je hudovala babica, nevoljno preišljajoča, da je to noč njeno spanje že pri kraju.

»Jaz sem, — Iva!« se je oglasilo zopet še bolj nestrpljivo. In dovolj razločno, da jo je babica čula, je izrekla šepetaje neko prošnjo.

»A kaj . . . Ali nisi mogla počakati do jutra?« se je nasmejala veselo, že vsa sprebušana in pripravljena.

Trajalo je četrte ure — pol ure, preden se je odpravila. Preden je šla preko vasi, minila je cela ura. Vse je spalo, samo v Zetkovi koči je v oknu še migljala lučica. Luč je pomežikala in se tresla, kakor na večer vseh vernih duš.

Matuhova je šla za lučjo. Ko je odprla vežine duri, oglasil se je v sobi krič novorojenca.

* * *

— To dovolj jasno priča, kako je slovenski junak spolnoval svojo dolžnost. Obžalujemo tudi mi, ko njegovega veselega obraza ne bomo več videli in njegovih neizčrpnih dovtipov ne bomo več slišali.

Počivaj v miru, čvrsti junak!

50letnica bitke pri Visu.

20. julija 1866. je avstrijska vojna mornarica izvojevala sijajno zmago pri Visu, kjer je z brezprimerno spretnostjo in hrabrostjo porazila mogočno italijansko brodovje. Hvaležno in ponosno se spominjamo Tegetthoffa in njegovega junaškega brodovja, globoko uverjeni, da bomo tudi topot zmagali nevrednega sovražnika.

Razmerje moči na morju je bilo pred 50 leti med nami in Italijo približno isto kakor danes, samo da nas sovražnik takrat ni nadkriljeval samo po številu, marveč tudi po kakovosti ladij!

Pač smo imeli l. 1866. že oklopne ladje, toda še nobenih izkušenj s tedanjim njihovim glavnim orožjem — zadirači; ladijske brzine so bile za polovico manjše nego danes, ni še bilo torpedov in seveda tudi ne podmorskih čolnov; kar se tiče topov, smo imeli samo gladke s sprednjim nabojem in primitivne topove srednjega kalibra za nabijanje odzadaj. Težke topove in krogle, ki so mogle prebiti oklop, je imel samo sovražnik.

Obe naši najnovjši oklopni fregati »Ferdinand Maks« in »Habsburg« so mogli pred začetkom vojne ravno še za silo dovršiti, oborožiti s težkimi (21 cm topovi

Otok Vis

ima štiri dobra sidrišča, in sicer glavno luko [Sv. Jurja] na severovzhodu, zraven malo пристanišče Carober, na jugovzhodu Porto Manego in na zapadu Komiški zaliv.

Djakovski škof dr. Ivan Krapac

je v soboto ponoči nenadoma umrl v Zagrebu, kamor se je pred kratkim vrnil iz Rogoške Slatine na Štajerskem, kjer se je zdravil. Dosegel je starost 73 let.

V brambo teh krajev je služilo 12 večinoma neznatnih in zastarelih utrd, ki so bile oborožene s 74 topovi. V rezervnih postojankah in v obrambo proti so-

nerja, 1 oddelek ženijskih čet in 1 oddelek mornarjev, skupaj 1833 mož. Poveljstvo na kopnem je bilo poverjeno polkovniku Ursu.

Italijanko brodovje proti Visu.

Po opetovanem drezanju mornariškega ministra Depretisa je poveljnik italijanskega brodovja, admiral conte Persano, 16. julija končno odrinil na morje s 30 ladjami, da izvede odločilni udarec; na krovu njegove praporske ladje »Re d' Italia« sta bila poslanec in zgodovinar C. Boggio in en slikar. Podrejeni mu viceadmiral Albini je vozil s seboj na lesenih ladjah približno 1000 mož za izkrcaje.

Brodovje je krmarilo, raztezajoč svoje tipalnice, izprva nekaj časa proti severovzhodu (v smeri proti Pulju), nato pa takoj krenilo naravnost proti Visu, z namenom, da se polasti otoka. Ker niso imeli podrobnih zemljevidov, so poslali naprej na poizvedovanje štabnega načelnika d' Amica z brzim obveščevalnim parnikom. 17. julija je d' Amico pod angleškim praporom izvršil to nalogo, prerezal nato na otoku Hvar kabel, ki je vodil tje kaj z otoka Visa, ni pa razdril brzojavnega aparata, tako da je mogel uradnik Bräuner, ki je bil z aparatom pobegniti na bližnji hrib, dobiti zvezo s kopnim in brzojaviti v Zader.

Zjutraj 18. julija je zagledala opazovalna straža na hribu Hum italijansko brodovje, ki je plulo pod francosko zastavo, nato pa pod italijanskim praporom takoj prešlo k napadu na Sv. Jurja in Komižo.

Tekom boja z utrdami je zletela baterija Schmid v zrak in pokopala pod svojimi razvalinami 40 vrlih artiljeristov. Precenjujoč ta prvi uspeh, je odhitela zve-

Anton Kranjc

iz Postojne, četovođa, pogrešan od 12. septembra 1914.

Da bi ne bil za vedno!

Valentin Kanduč

praporščak, padel ob Soči dne 17. marca 1916.

R. I. P.!

Janez Konečnik

iz Šmihela nad Mozirjem, padel 6. jun. 1916 na gori Boskon na laškem ozemlju!

Iskren zadnji pozdrav!

Ivan Ivančič

z Blok, padel dne 19. januarja 1916 v Besarabiji.

Na svidenje pri Božu!

Gustav Tišlarič

iz Žerovinc p. Ormožu, član Mar. kongregacije, padel 23. majnika 1916 na Krnu.

Svidenje onkraj groba!

za nabijanje odzadaj) topovi, kakor so bili nameravali, ju pa niso več mogli. Ostale enote našega brodovja, izvzemši dve leseni fregati, je bilo smatrati za zastarele, dočim je sovražnik razpolagal s samimi modernimi oklopnimi ladjami, med njimi s posebno stolpno ladjo zadiralco, sedmimi velikimi fregatami in ravno tolikimi zelo brzimi parniki za obveščanje.

Dasi pa naša vojna mornarica, posebno kar se tiče najmočnejših enot, niti z daleka ni bila na isti stopnji kakor italijanska, je bila pa preje opremljena in pripravljena za boj in njeno moštvo je bilo odločno boljše izvežbano. Od 27 ladij je bilo 15 že meseca maja popolnoma pripravljenih za boj, ostale pa mesec kasneje, dočim je italijansko brodovje šele 25. junija dospelo v Jakin in je moglo odondi odriniti na boj šele 10. julija.

Italijanske oklopnice so bile sivo pleškane, vse ostale ladje obeh brodovij pa črno; naše lesene fregate so bile ob odprtinah zavarovane s sidernimi verigami.

Vinko Lovše

iz Mokronoga, padel 21. oktobra 1915 na laškem bojišču. Nevenljiv Ti venec pri Božu!

Franc Lovše

iz Mokronoga, padel 8. novembra 1915 na sv. Mihaela hribu. Nevenljiv Ti venec pri Božu!

vražnim izkrcajem je bilo na razpolago še nadaljnih 14 (lahkih) topov.

Posadka je štela 5 stotnij mornariške pehote pod poveljstvom majorja Kratkega, 2 stotniji obrežne artiljerije pod poveljstvom stotnikov I. Klierja in Jožefa Lech-

čer obveščevalna ladja v Jakin in javila, da je jadranski »Gibraltar« zmagán, da je pa treba še čet, da bo mogoče otok zasesti.

19. julija je odrinila kljub pospešenu delu ravnokar dovršena stolpna ladja »Affondatore«, na katero je stavil admiral Persano največje nade in jo zato že večkrat reklamiral, — k brodovju in dva parnika sta pripeljala izkrčne čete. Oklopnici »Maria Pia« in »Formidabile« sta udrla v glavno luko ter se spustili z zadaj ležečo Marijino baterijo v ljut poblizni boj, a po dobljenih poškodbah sta se morali končno umakniti. Nekaj izkrcevalnih poizkusov je odbil uspešni nastop lahke artiljerije, ki so jo bili hitro spravili na ugodne postojanke.

Italijanska poročila so izražala junaštvu in preudarnosti branilcev, ki so svoje močno izdelane utrdbe takoj zopet po možnosti popravili, v enem slučaju celo med obstreljevanjem, neomejeno priznanje. V pismu poslanca Boggioja na ministra Depre-

tisa, katero se je našlo, se glasi: »Odpor je najkrepkejši; razbite utrdbe, demontirani kanoni, požari, v zrak pognana skladišča smodnika, pa nič ne more sovražnika omalodušiti!«

20. julija zgodaj zjutraj je pripeljal parnik še 500 mož in se požuril, da pripravi potrebno za izkrcaje. Sredi med temi operacijami je prihitela od severozapada

Bolgarske kmetice pri ročnem delu.

obveščevalna ladja »Esploratore«, katero so bili poslali na oprezovanje, in javila: »Sumljive ladje na videzu!«

Vožnja našega brodovja proti Visu.

Kontreadmiral Tegetthoff, ki se je bil s svojim brodovjem postavil v Fazanskem kanalu (nekako predluka Pulja), je prejel po vrlem telegrafistu na Hvaru preko Zadra več obvestil o položaju pred Visom. Pripovedovalo se je, da je Tegetthoff odgovoril: »Vztrajajte, pridem!« Temu pa ni tako; Tegetthoff ni odgovoril, saj ni jmel več brzovjavne zveze z otokom; bil je pa nemudoma pripravljen, da z vsemi sredstvi poizkusi oprostiti otok kljub sovražni premoči — saj mu je bilo višje poveljstvo južne armade priznalo polno akcijsko svobodo in mu samo svetovalo, naj se ne pusti obkoliti in naj radi morebitnih sovražnih demonstracij ne izpreminja svoje razvrstitve.

Krog poldne 19. julija so se polagoma zbrale zakurjene ladje c. kr. brodovja v prostoru pred Puljem ter krenile proti Visu. Brodovje je bilo včlenjeno v treh skupinah (oklopnice, fregate in topničarke) ter je ptulo v obliki »napuščenega kota« s prapornimi ladjami »Ferdinand

Maks«, »Cesar« in »Hum« na čelu; ta formacija je bila obenem zamišljena kot (klinasti) bojni red.

Tegetthoffova admiralska ladja je čakala pri Fasani še do pol 2. ure popoldne na neko brzovjavko. Ko je brzovjavka, ki se je glasila: »Na Najvišje povelje ravnati po lastnem preudarku« dospela, je odrinila tudi praporna ladja in se pridružila cesarskemu brodovju; moštva ladij, ki so bila vsa zbrana v ladijskih vrveh, so jo pozdravila z navdušenimi »Ura!«, godba je pa svirala cesarsko pesem. Tako je admiralska ladja zavzela svoje mesto na čelu brodovja.

Jutro 20. julija ni nič kaj prida obečalo; dosedanji jugozapadnik je močno razhladil, valovi so pljuskali preko krova oklopnice in topničark in topovske odprtine so se morale zapreti; megla je pokrivala otok in sovražnika. Naprej poslana oklopnar fregata je javila ob 7. uri šestero ladij. Takoj nato je zavihrala — kot preludij k dogodkom, ki so morali sedaj priti — silna nevihta s ploho, istočasno so pa čisto nenadoma zastavili močni vetrovni sunki iz severozapada. Obili dež je nekoliko pomiril razburkano morje, toda obenem je pa zaenkrat še bolj otežkočil pregled.

Po 9. uri se je začelo jasneti; najprej se je pokazal 600 m visoki Hum na otoku Visu. Sedaj so bila moštva na ladjah gotova, da so morali opazovalci s Huma zapaziti bližajočo se pomoč in to javiti dalje. Ta zavest je mornarje napopisno navdušila in »Ura!«, ki so veljali oblegancem na otoku, niso hoteli ponehati.

Kmalu nato so naši izpazili sovražnika, ki je bil videti nekoliko zmeden; njegove raztresene bojne enote so se ravnokar šele zbirale, dočim je bilo leseno brodovje zaposleno s pospravljanjem izkrcevalnega materiala. Spričo našega hitro bližajočega se brodovja je dal Persano svojo praporno ladjo »Re d' Italia« ustaviti ter se je v zadnjem trenutku prekrca na »Affondatore«, katerega je bil poklical; s to ladjo se je nato

podal na ono stran svoje bojne formacije, ki je bila obrnjena proč od našega ognja.

Naše brodovje je slej ko prej plulo proti jugovzhodno ležečemu viškemu kanalu — sovražnik pa v severovzhodni smeri otoku Šolta, ležečemu bliže celine; zdelo se je, da nas hoče s tem odriniti od Visa. Bilo je jasno, da morata v tej, v pravem kotu križajoči se smeri, obe brodovji prav kmalu treščiti drugo ob drugo.

Bitka.

Ob 3/4 na 11. uro je otvorila čelna ladja nasprotnikov, oklopnar fregata »Principe Carignano«; na daljavo 1500 m oženj, na katerega je moglo naše brodovje odgovoriti šele potem, ko je bil Tegetthoff izpazil vrzel za tretjo ladjo italijanske črte ter se pripravil, da le-to prodre; kajti šele sedaj so se mogli uporabiti naši na široki strani ležeči topovi.

Ko je bila sovražna črta predrta, so se pečale avstrijske bojne ladje najprej s sovražno večino, dočim je prva italijanska divizija, ki je bila odrezana od večine, napadla naše leseno brodovje. Kmalu nato je gost dim pokrtil omejeno bojišče in neredkokrat so prihajale ladje druga mimo druge v razdalji komaj nekaj metrov.

Ob 11. uri se je zalela naša linijska ladja, na katero so ljuto pritiskale štiri sovražne oklopne fregate, posili v svojega najmočnejšega nasprotnika »Re di Portogalo«, ker bi jo bil drugače na enak način napadel sovražnik. »Re di Portogalo« je bil težko poškodovan in »Cesar« je ušel grozeči nevarnosti, izgubil je pa ob sunku »bugspit« in prvi jambor, ki je treščil na dimnik in tako ladjo onesposobil za nadaljni boj.

Dva obveščevalna parnika sta odpeljala ladjo »Cesar« v viško luko, a na potu tjakaj je moral »Cesar« prestati še težak boj z »Affondatorjem«.

Medtem je bil zadril Tegetthoffov praporni kapitan, baron Sterneck, dve sovražni oklopnici ter eno onesposobil za boj, z druge pa uplenil srednji prapor. Ob pol 12. uri se mu je posrečilo predreti in v malo minutah potopiti admiralsko ladjo »Re d' Italia«, katero je bil Persano pred bojem zapustil. Dva metra globoko se je zadril rilec naše praporne ladje v nasprotnikov bok. Zadeta ladja se je najprej močno nagnila proti krmilu, nato se pa močno zazibala nazaj, ko se je »Ferdinand Maks« oprostil. Salve iz pušk so se vsule preko cesarske ladje in adjutant našega admirala je bil ob tej priliki težko ranjen. Še enkrat se je zdelo, da se hoče smrtno zadeti sovražnik vskoloniti, tedaj so pa zagrmel vode skozi močno (13 in pol m²) vrzel. Kmalu so pokrili krov kipeči valovi in potegnili ponosno ladjo z visoko plapolajočo zastavo v globočino. Neki mornar je hotel malo prej sneti zastavo, toda pomorski kadet Razzeti je to preprečil, in ta vrli čin ni ostal neopažen na »Ferdinandu Maksu«.

Kmalu po 12. uri so se zbrale obojestranske bojne sile, gneča se je razvzljajala in bitka se je nadaljevala. Ob četrtna 3 je zletela v zrak oklopnica »Palestra«, ki je bila že dalj časa gorela, in s tem je bila bitka končana.

Naše izgube na mrtvih so bili linijski kapitan Erik af Klint in baron Moll,

Bolgarski kmet-katolik.

poveljnika »Novare« in »Zmaja«, linijski praporščak Proch s krova »Cesar« in 35 mož; ranjenih je bilo 15 častnikov in 123 mož.

Izgube Italijanov so znašali na mrtvih 38 častnikov in 574 mož, na ranjenih 4 častniki in 32 mož, končno na ujetnikih 19 mož, ki so se pri potopu »Re d' Italia« rešili na otok Vis.

Sovražnik se je umaknil proti Jakinu,

na njegovo zasledovanje vsled manjše hitrosti naših ladij ni bilo misliti. Vis je bil rešen, naloga brodovja izvršena.

Cesarsko brodovje je odplulo v od delkih proti Visu, najzadnja zastavna ladja Tegetthoffova. Sprejem triumfatorja od strani že zasidranih ladij, posadk, utrd in na hribovih zbranega občinstva bo ostal nepozaben.

12. julija. Amerika je priznala nemško podmorsko ladjo, ki je došla v Baltimore, za trgovsko ladjo, Angleži in Francozi pa temu ugovarjajo, ker pravijo, da ima podmorska ladja priliko skriti se pod vodo in potem napasti sovražno ladjo, ker se lahko hitro spremeni v bojno ladjo.

13. julija. Zahodno od Bučača Rusi napadajo armado generala Botmerja, pa so dosedaj naši te napade krvavo zavr nili, enako pri Stohodu. — Rusko uradno poročilo objavlja, da so Rusi pri sedanji ofenzivi ujeli 266.000 sovražnikov. Sicer je splošno znano, da so ruska poročila zelo nezanesljiva, vendar omenimo, da toliko ni znašala vsa naša armada, ki je v zadnjih petih tednih nastopala na severno-vzhodnem bojišču. — Na Tirolskem niso vkljub napadanju dosegli Lahi nobenih uspehov. — Na francoskem bojišču Angleži zopet napadajo z velikimi silami, a z malim uspehom. — Pri Verdunu vedno enako hudi boji.

15. julija. V Severnem morju so nemški podmorski čolni potopili angleško pomožno križarko. — Rusi so prodrli s svojimi napadi do Žabije in Delatyna. — Na Tirolskem se bijejo za prelaz Borkole. — Na francoskem bojišču angleško-francoska ofenziva zelo počasi in le deloma napreduje.

16. julija. Nemški cesar je prišel na nemško-francosko bojišče ob Sommi ter se razgovarjal z vojskovodji. — Pri Lucku se razvijajo silni boji. Rusi bi si radi odprli pot proti Lvovu, naši jih zadržujejo.

Rusko bojišče. — Odmor, ki se je opazil na ruskem bojišču zadnji teden, se je, kakor se zdi, približal koncu. Odmor je bil ugoden za naše čete, da so se spopolnile, pa tudi za Ruse, da so svoje silne izgube na mrtvih in ranjencih nadomestili z novimi četami, da so se oskrbeli z živilom in strelivom in da so odstranili z bojišč neštete ranjence.

Ruski general Leš je po dolgih bojih ob srednjem Striju na obeh straneh železnice Sarny-Kovel pritisnil naše čete za črto Stohod in se približal tej reki ter navalil v smeri proti Kovelu z namenom, utrditi se z glavnimi četami zahodno od reke Stohod. — Južno od tu v okraju Luck je general Linsingen ustavil prodirajočo armado generala Kaledina ter jo prisilil, da se je precej umaknila; z novimi silami pomnožena pa je ustavila napredovanje naših čet in zopet pričela s prodiranjem; vsled te premoči so se naši umaknili z južnega dela zahodno od Lucka s svojo v krogu postavljeno armado in se ustavili za reko Lipo. Tu se sedaj vrše hudi boji. — Pri armadah ruskih generalov Saharova in Čerbaševa vzhodno od Brodija, v vzhodni Galiciji do Dnjestra zadnji teden ni bilo čutiti posebne delavnosti. — Južno od Dnjestra okoli Kolo-meje in v Bukovini skuša general Lešički v

široki fronti prodirati proti grebenu gozdnih Karpatov od prelaza Körömezö do rumunske meje. Ob teh grebenih in gozdovih so prednje čete že skupaj in je pričakovati velikih bojev. —

Pa tudi na severu kažejo Rusi, da hočejo prodirati. Posebno pritiskajo pri Baranovčih, vendar sedaj še hvala Božu brez uspeha. — Vso rusko armado cenijo na dva in tričetrtil milijona. Lahko si torej mislimo, kako težavno je stališče za našo armado proti taki premoči. Kdor tega ne pozabi, ta bo vedel ceniti, kaj so storile zadnji mesec naše junaške čete na ruskem bojišču, kako spretnega vodstva je bilo treba, da se Rusom ni posrečilo prodreti naših glavnih postojank in pretrgati zvezo med našimi armadami.

Bojišče na Laškem. — Italijani seveda po dogovoru entente tudi napadajo na vseh črtah, vendar še sedaj ne moremo presoditi, kam da hočejo zagnati svoje glavne sile. — V črti Cima Dieci — Monte Cebio niso imeli sreče; sedaj poskušajo pri prelazu Borkola z neprestanim streljanjem pripraviti pot za prodiranje. — Čulo se je, da so Lahi tudi ob soški fronti zadnji čas nagromadili veliko novih čet, vendar so se tukaj zadnji teden boji nekam oblažili, dočim so se poostriili na koroški meji. — Tudi v Dolomitih se vrše neprestani boji s topovi. Povsod torej Lah poskuša, vendar se ne čuti onega pritiska, ki bi se moral pokazati vsled velike premoči, ko bi imeli Lahi kak določen načrt. S svojo ofenzivo na Tirolskem se zdi, da so bili naši Cadorni vse račune zmedli za njegove načrte.

Bojišče na Francoskem. — Pri Verdunu nemške čete pridobivajo vedno več važnih vojaških opirališč in zato je pričakovati, da se končno Francozi prisiljeni le umaknejo. — Na obeh straneh reke Somme napadata angleški general Haig in francoski general Foch; Angleži severno od te reke v smeri na Bapaume, Francozi pa južno proti Peronne. Ti dolgo časa pripravljene napadi so donesli nekaj uspehov, vendar glavnega ne. Ker nemška obrambna črta stoji celotno še vedno trdna. To kažejo napadi, ki ž njimi nemške čete tuintam napadajoče presenetijo. Značilno znamenje sedanjih bojev na Francoskem je to, da se sovražnikom ni posrečilo Nemce odvrniti od Verduna, da ta kraj z enakimi silami napadajo in vkljub temu ob Sommi napade odbijajo.

Letošnje poletje bo priča še važnih dogodkov; ob dveletnici vojske čutimo, da je vihar vojske dosegel nekako svoj vrhunec, takih velikanskih, obsežnih, krvavih bojev, kakor se vrše sedaj na vseh bojiščih, tudi v tej strašni vojski še ni

bilo. Vsem državam se vidi, da so naveščane vojske, da bi rade prisilile odločitev in prenehale z nedolžnim prelivanjem krvi. Vendar vse kaže, da v tej vojski ne bo dovedla vojna sila do miru. Vedno bolj se kaže, kako prav ima papež Benedikt XV., ki vedno trdi oblastnikom, da je le na podlagi pravičnosti mogoče častno in za narode koristno poravnati ta velikanski spor.

Občevanje s knjigami.

(Po Smilesu »Značaj«.) (Dalje.)

Med največje življenjepisce štejejo Plutarha in Montaigne. Plutarh nam stavi pred oči stare junake in primerja njih dela, Montaigne pa razpravlja vprašanja, ki se zanje človeški duh mora vedno zanimati.

Plutarhovi življenjepisi so že stari devetnajststo let in vendar imajo kakor Homer še vedno svojo posebno veljavo. Montaigne pravi, da si je iz Plutarha vedno izposojal noge in peroti za svoje spise.

Zakaj pa so Plutarhovi življenjepisi še vedno ohranili svojo veljavo? V prvi vrsti seveda zato, ker se pečajo z življenjem slovečih mož, kakor so bili Aleksander Veliki, Cezar, Mark Antonij in

Aeroplan med Ameriko in Evropo — nad atlantskim morjem.

drugi, posebno pa še zato, ker vsakega nariše po njegovem osebnem značaju, ker zna s pripovedovanjem raznih dogodkov iz njegovega življenja odpreti pot do duše onega moža, ki ga opisuje, in tu najde človek mnogo sorodnosti s seboj, seveda veliko bolj spopolnjene.

Navidez neznatni dogodki iz življenja ki jih Plutarh omeni, naenkrat bralcu moža, ki ga opisuje, pokažejo v jasni luči. Pove nam na priliko, da je Aleksander Veliki v svoji ničemurnosti nosil glavo nekoliko po strani, da je bil Alkibiad velik gizdalin, ki je naučeno šepetaje govoril, da je bil njegov govor bolj prikupljen, da je imel Kato rdeče lase in sive oči ter da je bil skopuh in oderuh, ki je prodajal svoje sužnje, kadar mu niso več mogli tlake delati itd. — Nekateri mu očitajo, da je zapisaval take malenkosti, a pozabijo, da se človekov značaj prav iz takih neznatnosti najboljše spozna.

V tem oziru je velik mojster ruski pisatelj Tolstoj. Kdor pozna njegov roman »Ana Karenina,« ve, kako je ta omožena

Včasih nam kaka njegova kratka opomba, kaka šala bolj pojasni njegov značaj, kakor bi mogle storiti krvave bitke, silne priprave za vojno ali obleganje mest. Kakor se slikar obrazov največ trudi, da dobro zadene poteze na obrazu in prav posebno izraz oči, ker se s tem človek najbolj označi, za druge dele telesa pa le manj pozornosti porabi, tako naj je tudi meni dovoljeno, da svojo posebno pozornost obračam na ona znamenja in izraze življenja, ki se v njih razodeva človekova duša. Jaz se potrudim, da s takimi pripomočki naslikam podobo življenja, prepuščam pa drugim, da opisujejo važne dogodke in velike bitke.

Večkrat so pa tako majhne, neznatne stvari povod velikim dogodkom. Pascal trdi, da bi bila morda usoda sveta čisto

Luč in senca delata podobo celotno lepo. Slikar seveda ne riše tako podobo, da bi se kazale samo senčne strani; enako dela življenjepisec, ki le na kratko omenja hibe svojega junaka. Vsi ljudje niso namreč tako vneti za resnico, kakor je bil Cromwell, ki je rekel slikarju, slikajočemu njegov obraz: »Naslikajte me, kakršen sem z vsemi bradavicami in lisami, ali pa sploh prenehajte s slikanjem.« Scott pravi: »Zame izgubi življenjepis ves mik, če v risanju značaja nista luč in senca razdeljena po resnici. Ravnotako malo maram za proslavljenca kakor za bahatega junaka na gledališkem odru.«

Ruske medicinke.

žena zabredla, se izneverila svojemu možu; pričetka tega izneverjenja pa Tolstoj ne opisuje z dolgoveznimi besedami, ampak samo pove, da je Ana izstopila nekega dne na svojih krivih potih iz vlaka, kjer jo je na kolodvoru pričakoval njen soprog. Ko ga zagleda, uide ji beseda: Ah, kako velika ušesa ima moj soprog. V teh kratkih besedah je povedano kako se je Ana njemu odtujila, kak prepad je nastal med njima, kako je s popolno novim pogledom opazovala svojega moža. — Kratka anekdota pa nam odpre pogled v najbolj skrito globino življenja človekove duše.

Iz življenjepisov spoznamo, da ni bil nobeden človek brez napak; ako ga gledamo samo od daleč, ga občudujemo, ako ga pogledamo od bliže, spoznamo, da je nam soroden; to pa vpliva na nas ugodno, ker vidimo, kaj je vkljub svojim napakam in slabostim napravil z vstrajnostjo ali s premagovanjem samega sebe.

»Ako bi nam kazali samo solnčne strani značaja velikih mož — pravi Johnson — tedaj bi se nam nemožeče zdelo, da bi jih posnemali in bi obupani vrgli roke križema.«

Plutarh se opravičuje, zakaj ne opisuje zgodovinskih slik, ampak življenske slike, rekoč: »Najsijajnejša junaška dela nam ne pokažejo vselej jasne podobe o krepostih in napakah dotičnega človeka.

drugačna, ako bi bila Kleopatra imela — krajši nos.

Morda se kakemu životopiscu ne zdi vredno omeniti, da si je sloveči angleški pisatelj Valter Scott spahnil nogo, ko je kot deček divjal po sobi in je vsledtega še pal; vendar pa moramo k temu nesrečnemu dogodku pripisovati vzrok, da je napisal krasne povesti »Ivanhoe«, »Old Mortality« in vse krasne »Waverley« — povesti. Ko mu je njegov sin izrazil željo, da bi rad šel k vojaku, pisal je Scott prijatelju: »Nimam pravice braniti sinu tega, kar bi bil tudi jaz storil, ko bi mi to ne bila branila moja šepavost.« Scott bi se bil najbrže vojskoval na Španskem, pridobil bi si bil redov in odlik, spisal pa bi najbrže ne bil nobenega dela, ki mu sedaj zagotavljajo nesmrtno ime. — Tudi Talleyrand zaradi iste napake ni mogel k vojaku, zato pa se je vdal učenju, proučeval je knjige in ljudi in postal sloveč državnik, tako duhovit in spreten, da ni nikdo opazil njegove krajše noge.

Ko bi iste napake ne bil imel Byron, bi najbrže ne bil tako sloveč pesnik. Čutil se je vsled te hibe nesrečnega, nezadovoljnega in zato se je posvetil pesništvu, zdrav bi bil najbrž najgalantnejši pohajkovelec in bi bil zlaganje pesmi prepuštil drugim.

Pameten psiček.

»Kje pa danes leta Belin, da 'ga ni od nikoder domov?« »Danes ga najbrže ne bo domov, ker je ukazani postni dan — brez mesa.«

Pri slapu Niagare

je stalo nekaj mož in občudovalo to silno peneco vodo, ki je vrvela čez slapovje. — »Škoda,« pravi eden, »da se ta vodna moč ne izrabi.« — »Vi ste gotovo kak inženir,« pravi prvi. »Ne,« odvrne ta, »jaz sem trgovec — z mlekom!«

Dober svet!

Nekdo narahlo potrka pri advokatu. — »Kaj bi radi?« — »Tožiti mislim zdravnika, ki mi je po operaciji pustil škarje v želodcu.« — »Te ga ni treba, pač pa zahtevajte odškodnino za vsak dan, odkar imate spravljene njegove škarje v skladišču svojega želodca.«

Navijanje cen.

Obtoženi: »Ko sem nedavno klobaso ukradel, sem dobil samo osem dni zavora, in sedaj se gre zopet samo za eno klobaso in vi, gospod sodnik, ste mi prisodili dvakrat po osem dni zavora, to je vendar najhujše navijanje cen.«

Kupujte in pišite le razglednice iz zbirke 'Vojska v slikah'. Izšla je že 7. skupina.

Gospodarska zveza

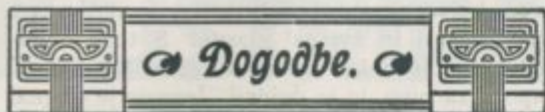
centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani

registrirana zadruga z omejeno zavezo

Dunajska cesta (uradni prost. I. nadstr.)

priporoča svojo

- zalogo vsakovrstnega kolonijalnega in specerijskega blaga;
- zalogo najboljših mlekarjskih izdelkov: sira, masla, kondenziranega mleka;
- zalogo zjamčeno pristnega vina iz Kranjske, Štajerske, Ogrske, Hrvaške, Istre in Dalmacije, najboljše domače slivovke, tropinovca, konjaka in ruma. (Kleti v Spodnji Šiški št. 152);
- zalogo vsakovrstnih kmetijskih strojev. Strojni vedno na razpolago;
- zalogo raznih močnih krmil, gnojil in modre galice.

Zgodba o revščini.

Fr. Koblar.

Rad bi vam naslikal revščino, da bi ji vsaj enkrat pogledali v obraz, a ne vem, če bi jo vam mogel. Saj bi ne uzrl njenih oči, kajti jame so globoke — in ne vem, če ne bi že v hipu pogleda splahnela njena koža: ker revščina se rodi z mehkim, otročjim obrazom, a je v hipu mrtvaška glava, izpreminja se tako brzo, da bi žive nihče ne popisal, ne resnično naslikal. Samo kdor jo je občutil, tisti more nositi v srcu njen obraz in za vekov veke je njegovo bogastvo — spomin. Če ste ljubili mater in jo vam je ugrabila čudna bolezen, vam strah stisne dušo za vedno, in če je revščina udušila meni mater, ki sem ji zaobljubil solnčno življenje, mi boste verjeli, da sem jo takrat zasovražil in vtisnil tisti obraz v najgroznejši spomin.

A čujte zgodbo rojstva revščine!

To je bilo tisti čas, ko je človek izumil stroj, ko je padla vrednost človeške moči in truda, ko je stroj napravil v enem dnevu kar človek leto in dan, ko so potrebe sicer rastle, a ne toliko, kakor je izdelalo mrtvo železo. Morda se je takrat usužnil sam satan mrtvi naturi in delal čudeže, da je človek v ošabnosti pozabil svoje dostojanstvo in postavil nad sebe — zopet človeka, nič višjega, da je takrat moč postala vera, vrtenje vekov slučaj, neznano trpljenje usoda — in zapoved lastna volja. To je bilo takrat, ko je tudi usmiljenje nehalo biti ljubezen.

V tej dobi je prišlo na svet novo dete, ki mu dolgo niso vedeli imena; ni bilo svetnika, ki bi ga sprejel v varstvo, nato so imenovali brez krsta — revščino delavstva.

Takrat se je tudi rodila nova ljubezen, bratstvo enakih. Visoke besede so treskale, srce je narekovalo kletve neenakim in človeška družba se je zamajala v temelju. Nad črno neuro so plavali zlati upi, nad boji so viseli uspehi in nad okrvavljeno krivico se je spuščala enakost. Iz upa v up so živele in divjale črne trume — in divjajo še.

Pa le ni upa. Prestoli so pozabili, da je bilo nekoč rečeno: »Blagor ubogim v duhu...«, kajti v duhu je ljubezen in v ljubezni ni krivice in neusmiljenja.

In trume so pozabile, da je trpljenje od vekov, a kadar trpljenje izgubi duha, izgubi pravi up, je peklo. Sladko je trpljenje v sanjah in srečno je prebujenje. O star alepa beseda — življenje, ti si sen!

In še resnično zgodbo od tam, kjer sem začel.

Podoben čas je rodil same gospode in same reveže. Vsi so bili srečni in delavci so molili večkrat: »Bog nam ohrani dobre gospode, le trpimo! Mi smo delavci, oni so gospodje — gospodu se spodobi čast, delavcu pokorščina in hvaležnost. Kako bi mogli živeti, če bi nam ne dali dela, in kako bi bili veseli otrok, ko bi jim ne mogli dati kruha.«

Prišel pa je čas, ko je gospod zrastel visoko, in prav takrat se je zgodilo tam zunaj v svetu, da je blago zastalo in bogatin se je ob številkah dolgočasil. Takrat je pritisnil uklopnjene tilnike. Godrnjanje se je slišalo na tihem, vzdihli so se težko dvigali v prsih, plahi obrazi so se sklonili pred gospodom: »Pusti, da trpimo še naprej — hvaležni smo ti.«

Takrat so jih nosili pogosteje na pokopališče.

A prišlo je še hujše. Delopust je bil, denar je veselo zažvenkljal na mizi; ženi se je razjasnil obraz, mož je ostal trd, neizprosni. Ni

bilo dovolj. Cel teden je trpel vročino in lakoto — le zvečer se je razjasnil obraz, ko je stopil pred ženo in otroke; le takrat mu je pravljica pričarala veselo uro — a danes — ne bo dovolj, če bi delal še sedmi dan.

»Delala bom tudi jaz,« je izgovorila žena počasi, a tako odločno. Mož se je zgrozil, postalo ga je sram, pogledal otroke in ženo obenem kot skupen zaklad.

»Ne boš!«

»O, bom!«

»Potem bi šlo?«

Težka je bila beseda prvega moža, ko je obsodil ženo v isto trpljenje za kruh — zdelo se mu je, da je storil greh. A vendar življenje, življenje!

Delala sta skupaj — odslej sta bila pomžana drug pred drugim, a družila ju je še tesnejša ljubezen. Otroci pa so gledali in se navadili pogleda, a že zgodaj so se učili istega trpljenja. Tedaj je bila cela družina eno orodje. Noč je začela trpljenje, večer ga je končal. In zvečer, zvečer! Sedli so — okroglo mizo jih je bilo — vsi zajemali iz iste skleda, potem pospali, vsi v eni sobi, na dveh posteljah in po tleh. Jutro je zbudilo moža, ki je planil plašno z ležišča in pogledal, če ni ura prehitela njegovo moč, kajti roke so še težke in noge trde. Poklical je ženo; komaj je bila zadremala — ob postelji je stala zibel in v nji je čivkal neprestano otročič. Družina pa se ni nikdar razkropila za kruhom, živeli so vsi isto trpljenje. Prva pa je vedno umrla mati. Saj je preživela dvojno življenje.

Tako so se rodovi rodili in umirali.

Pa je bilo vse tako vsakdanje. V revščini si zagledal temo, komaj si spoznal koščeno mater — in matere so bile vse, kakor bi ne mogle več roditi človeškega bitja, temveč smrt — mračni so bili očetje, odeti v skrb in utrjeni v žaljih, vzvišen je bil gospod in dober, saj je dajal življenje, to ljubo življenje!

Nihče ni videl tujega sveta — le čutili so vsi težo. Up pa je plaval visoko — bilo je samo nebo.

»Tam gori bo boljše!«

»O, da bi me skoro Bog rešil!« je zdihnula mati — v naročju pa je spalo dete.

»To vse mine — to so sanje. Revež sanja, da trpi, bogatinu se v sanjah dobro godi, ko se tam prebudimo, bomo izpregledali vsi.« Prišlo je še zadnje.

Naenkrat je bilo ustavljeno vse delo. Oče ni več vstal k trpljenju — vendar mu je dan skrčil srce. Ko bi moralo posijati solnce na cunjasta ležišča — tedaj se je splazil po prstih do okna in jih zagrnjal še tesneje z debelejšim zagrinjalom. V skrajnem kotu pa je nekaj vstalo — in zajokalo.

»Kaj ti je, ljubical!«

»Lačna!«

»Pst, kruh spi, noč je še, le zaspil!«

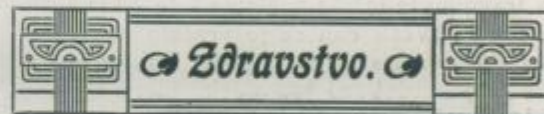
Strah je prihajal v hiše — najprej je legel na obraz očetu.

In kaj je bilo? Čemu prošnje? Gospodov obraz je bil odtedaj kamenit, niti ena poteza se ni genila na njem. Delo ne nese več, kupčija stoji, zunaj v svetu napravijo stroji ceneje in hitreje. On pa si je utrdil življenje, shranil bogastvo.

Pač usmiljenje povsod! Mladost po svetu, starim pokojnino do smrti! Tedaj so se ločile družine, starši pa so postali berači.

Gospod je odprl srce. Sključeni so prihajali ob sobotah po svojo pokojnino. Od hiše do hiše so šli, vsi obenem, dolga procesija jih je bila, ki so prosili milodarov. Pri prvi hiši so se zbrali in šli do zadnje — v smeri proti cerkvi — kakor pogreb. Vedno večja vrsta jih je bila, kajti berači so se hitreje starali kakor mrlji.

In še hodijo. Veliko jih je. Kam greste? Pomikajo se proti cerkvi. Kdo je umrl? »Nosimo k pogrebu — kraj.«

Mleko prenaša bolezen. Zdaj slišimo večkrat tožbo, da je zvilo tega ali onega, letal je in slabo mu je bilo, ne bi pa vedel povedati, s čim da se je pregrešil. Na mleko se ne spomni. In še nekaj drugega: Zdaj smrdi večkrat po mestu iz kanalov in iz polnih jam. Regulacija

IVO: „Mama, ali mora petelin po novem času zjutraj tudi eno uro prej zapeti?“

kanalov ni še gotova, jame pa so polne, ker ne marajo gospodarji, da bi si delali stroške z izpraznjevanjem. Torej se širi v marsikateri hiši hud duh, ki škoduje ljudem direktno in indirektno, kajti tak smrad je pljučam strup, kvari oči in pokvari tudi nekatera jedila, ki so bolj občutljiva za smrad. Najbolj občutljivo je mleko. Ako se je navzelo kakega duha, ga ne izgubi nekaj ur, tudi kuhanje ne pomaga tu nič. Ob velikih epidemijah so dolžili mleko in vodo, da prenašata bolezen in so svetovali, da se prekuhata pred uživanjem. Legar in griza, kolera, se razpasejo šestokrat ob samem smradu bolnikovih odpadkov, saj nastane vsak smrad ali duh le iz neizkončno drobnih delcev stvari, ki oddaja smrad ali duh, ako vdihujemo vonj trte, vdihujemo drobne delce cvetnega prahu, ako pa vdihujemo smrad gnojnic in stranišč, je jasno, da se nadiha človek lahko boleznimi.

Mleko vsrkuje torej vase tiste neskončno drobne delce, in to mleko, če je tudi že prekuhano, a stoji v slabem zraku, ima v sebi kali boleznimi. Treba bi ga bilo vselej skrbno prekuhati pred uživanjem, in to žal, da ni povsod v navadi — letos je tudi veliko pomanjkanje kuriva.

Znano je, da škoduje uživanje mleka živine, ki je stala v hlevu, ki je bil ravno razkužen s karbolom; ako se zakolje taka živina, diši nje meso po karbolu. Duh gnoja, tobaka, terpentina, kafe, čebule, česna se prime mleka in se ga drži dobrih 14 ur ali ga pa sploh ne izgubi. Najbolj občutljivo je kozje mleko, kozje mleko od živali, ki stoji v čistemu hlevu, nima nikakega duha.

Majhen zgled, kako občutljivo je mleko: Na travniku je ležalo poginulo tele, ki je širilo že smrad. Vsak dan se je vračalo po tistem travniku dvanajst krav iz paše. Dokler ni začelo tele smrdeti, ni bilo mleku nič, ko pa so vdihavale krave le par minut osmrjeni zrak, je imelo tisti večer pomolženo mleko tak duh in okus po gnijem, da je postalo neuzitno. Čudno pa je, da se je navzelo tistega duha tudi mleko drugih krav, ki niso prišle po onem travniku. Da se dožene, je li res tele krivo, da se je pokvarilo mleko, so gnali drugi dan zopet krave mimo njega, in mleko je dišalo res zopet po gnijem. Zakopali so tele in stvar se ni več ponovila. Nekje je molzel krave strežnik iz bolnišnice, kjer so bili kozavi. In stranke, ki so dobile to mleko v hišo, so dobile ž njim tudi bolezen.

Narejene sadne žolice. Niso sicer nikdar tako koristne za zdravje kakor prave sadne žolice, vendar so okusne in redilne, ker imajo dosti sladkorja v sebi. V drogerijah se dobi sadna esenca in sadna barva, kakor črešnjevo rdečilo, limonovo rumenilo itd. Esence se dobe v majhnih steklenicah kakor rumove in podobne esence. Barve in esence so jako močne, par kapelj zadostuje, da dobi žolica okus in barvo. Najbolje je, da kaneš vsakega malo v kozarček vode in pokusiš. Na $\frac{3}{4}$ litra kropa skuhaš $\frac{3}{4}$ kg sladkorja do gostote medu, deni vanj 10 gramov v vodi razprostene gelatine in par kapelj sadne esence in sadne barve.

Več surovega masla se naredi, če primešaš maslu za namaz par žlic presnega ali kuhanega mleka in predelaš dobro z žlico. Tako maslo je prav dobro in ostane tri dni sveže. Zakaj ne? Če vgnetejo mlekarice toliko vode v surovo maslo, ne more biti slabši, če se nagnejo z mlekom.

Posušena pesa. Na Francoskem in v Belgiji so bili začeli sušiti peso, da bi izločili iz dežele inozemska krmila. Chaboissier je na-

sušil 32.000 meterskih stotov pese, ki se je jako obnesla kot krmilo za ovce, prešiče, telata, vole in konje. 100 kg posušene pese vsebuje 14,5 % vode, 56-90 % sladkorja, 6-19 % dušičnih snovi in 4-80 % pepela.

Češka juha. Opari ječmenčka, na vsako osebo eno pest, in zarumeni nekoliko na razbeljeni masti. Tačas oplakni ohrovtovo glavo, otrebi liste, razreži na rezance, opari, odcedi in deni v ječmen, kjer se pari pol ure. Na kropu razpusti juhino kokco, zalij in kuhaj, dokler je ječmen mehak. Preden zliješ v skledo, primešaj malo zribanega sira.

Pogodil je. Ob meji, ki loči dve cesarstvi, je velika kmetija, njen lastnik, Lisičar, je znan, da je sicer pravi stiskač, da pa ne gleda na par kronic, kadar se je treba pobahati. Prepričan je tudi, da presega njegova bistrumnost modrost vsega mlajšega roda in ne pozabi pokazati svoje luči ob vsaki priliki. Včasih se mu pa ne obnese, kakor spričuje naslednji dogodek: Lisičar je možil svojo najmlajšo hčerko. Na svatbeni mizi je bilo vsega dovolj in ženin je povdarjal, ko je nazdravil tasto in zbranim svatom, da mu je pripravil tast svatbo kakor da je kak baron, »vsega je,« je rekel, »samo še šampanjca bi bilo treba, pa bi res mislil, da smo baroni.«

Zetov govor se je Lisičarju dopadel, zadnji stavek pa je užalil njegovo samoljubje; hotel je pokazati, da se zna res obnašati po baronsko in zavpil je preko mize: »Pozabil sem šampanjca! Ali pri moji veri, pili ga bomo še nocoj, le pol ure potrpite.«

Komaj da je izgovoril, je že podil veliki hlapec kobilo proti meji, h krčmarju pri Sv. Vidu, ki je imel navadno pravega in pristnega šampanjca. Matija je podil zaspano kobilo in premišljeval, kako bi prevaril mitničarja. Vino je podvrženo mitnini, gospodar pa mu je naročil, da naj gleda, da se zmuzne ne da bi plačal od »žlampanjca«, ki je že tako dovolj drag. Matija je tuhtal in iztuhtal. Na mitnici je povedal, da mora k Sv. Vidu, ker si je bil dal popraviti Lisičar tam koleselj in ker mora peljati jutri v tistem koleslju svate na kolodvor, kar je bilo tudi res.

Pri Sv. Vidu je dobil Matija zlatoglavca in koleselj, koreto, v kateri se je pripeljal, je pustil tam. Steklenice z vinom je zatlačil v žakelj sena, na žakelj je vrgel še par kocov in je že mislil, da je prevaral mitničarja. Mož postave pa je bil prebrisan zajec. Matija je moral raz kozla, vse pridušanje ni pomagalo — in takoj je zagrmel mitničar: »Koliko duš pa imaš ti, nevernik? Žlampali bi, mitnine pa ne plačali? Mitnino in kazen plačaš.«

Matija se je čudil: »Glej vraga! Vino! To pa ni naš koleselj, sicer ne bi bil v njem žlampanjec. Plačal bom? Sreča, da ste našli vino, sicer bi bil moral še enkrat od doma nazaj.« — Obrnil je in dirjal nazaj v Sv. Vid, tam je prepregel konja in je pridrvel brez »žlampanjca« domov. Svatom se je podaljšal obraz; sicer je vsak priznal, da si ni mogel pomagati Matija drugače, kajti plačevanje mitnine od vina je vsem kmetom ob meji jako odveč in za čast se jim zdi, če morejo prekaniti mitničarja. Svatom vendar ni bilo všeč. Tedaj se je vzdignil ženinov brat, v skrbi, da ne bi trpel glas te svatbe, in v želji, da se izkaže, je sklenil pogumno in naznanil družbi odločno, da bo on zavil mitničarju brke, po »žlampanjca« pojde in pripelje ga, ne da bi plačal mitnino. — Bilo se je stemnilo in podvzetni Jernej je mislil, da mu bo pomagala tmina pri njegovih črnih naklepih. Hitro je drdral mimo mitnice. Pri Orlu v Sv. Vidu mu je prepregel hlapec konja

pred koleselj. Proti mitnici je vozil Jernej prav počasi in žvižgal glasno. S tem je dosegel, kar je hotel: mitničar, ki je bil izpustil zaporo za njim, jo je dvignil, Jernej je pogнал in švignil mimo mitnice. Zmagovito je privozil Jernej na Lisičevino, gostje so ga pozdravili raz oken z glasnimi vzkliki pohvale, Lisičar je priteknel in velel: »Zdaj pa sém z »žlampanjcem!« Polno rok je seglo v žakelj — in se vrnilo prazno... Razočaranje je bilo veliko. Lisičar je uganil: »Aha, gostilničar je spravil dražo vino, da ga ne ukrade kdo čez noč, hlapec, ki je vpregel, pa ni vedel ničesar o tem.«

Bilo je res sitno. Svatje niso več pili ne jedli, misleč samo na »žlampanjec«, in Lisičarjeva čast je bila v nevarnosti, da potemni. Tega pa ne! Gospodar je vstal in naznanil svatom: »Kar sem rekel, sem rekel; še nocoj ga bomo. Vi mladeniči niste vredni, da bi prepeljali malo blaga mimo mitnice, jaz ga prepeljem, saj pravim in dem, današnja mladina ni za nič.«

V tretje je drdral voz preko dvorišča. Pretekla je ura, svatje so poslušali. Voz se je skoro slišal, vse je teklo na dvorišče. Lisičar je skočil ponosno smehljaše raz voz in vzela steklenice iz žaklja. Napijali so mu in priznali, da prekaša res mladino, vpraševali so ga, kako se mu je posrečilo pripeljati šampanjec. Lisičar je vstal, se ozrl naokrog in šepetal: »Najprej sem vino skrtil, potem sem vozil počasi proti mitnici, kakor da nimam nič takega na vozu, in ko je prišel mitničar k meni, sem mu povedal in plačal mitnino.«

Živčne bolečine se pojavijo na najrazličnejših delih telesa. Živčni sistem je rahlo razrasten, sega povsod do kože in je izredno občutljiv. Živci pa niso pristopni le za bolečine, ampak tudi za prijetne občutke. Ravno tako lahko, kakor nastane glavobol, živčni zobobol, živčne bolečine v obrazu, se da do odstraniti s pomirjevalnimi, osvežujočimi, živce krepčajočimi sredstvi. V ta namen rabimo Fellerjev živce krepčajoči, bolečine lajšajoči rastlinski esenčni fluid z znamko »Elsa-Fluid«. Izkazalo se je kot zelo blagodejno, ako pri živčnih bolečinah nalahno otiramo boleča mesta s tem domačim sredstvom. V nad 100.000 zahvalnih pismih priporočajo to blagodejno sredstvo. 12 steklenic stane franco samo 6 kron. Naroči se edino pristen pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elsatrg št. 331 (Hrvatska). Tudi Fellerjeve nalahno odvajalne rabarbarske kroglice z znamko »Elsa-Pillen«, 6 škatlic franco za 4 K 40 h, se lahko obenem naroče. »Elsa-kroglice« so preizkušene želodec krepčajoče odvajalno sredstvo, ki nalahno, a gotovo učinkuje in imajo na vsak način prednost pred drastičnimi odvajalnimi sredstvi. Posebno primeren za porabo je Fellerjev mentolni klinček proti migreni, ki gotovo učinkuje. Stane 1 krono.

(vf)

Knjigovoznica Katol. tiskovnega društva

v Ljubljani, Kopljarjeva ulica 6

se priporoča za vsakovrstna knjigovozna dela
Krajevni znaki za »Orle«, kokarde in pentlje znapisi za društva se izgotavljajo v najkrajšem času po zmernih cenah.

Katoliška tiskarna II. nadstr.

Črtanje in vezanje vsakovrstnih poslovnih knjig

Tiska in izdaja Katoliška tiskarna v Ljubljani. Odgovorni urednik Josip Klovár.